

ฟิลิปปินส์ตั้งเป้าปี 64 เพิ่มผลผลิตข้าวให้ได้ร้อยละ 95 ของความต้องการในประเทศ

นาย William Dar รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture) เปิดเผยว่า กระทรวงฯ ได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มผลผลิตข้าวให้ได้ร้อยละ 95 ของความต้องการข้าวของประเทศ ในปี 2564 เพื่อให้เข้าใกล้การบรรลุนโยบายการพึ่งพาตนเอง (Self-sufficiency) ในการผลิตข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของประเทศ โดยเป้าหมายดังกล่าวจะสามารถบรรลุความสำเร็จได้จะต้องปรับกระบวนการผลิตข้าวในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน (Planning) ไปจนถึงการนำไปปฏิบัติ (Implementation) ทั้งนี้ ในปี 2563 กระทรวงเกษตรก็ได้ตั้งเป้าหมายที่จะผลิตข้าวให้เพียงพอต่อความต้องการ (Rice Self-sufficiency) ไว้ที่ร้อยละ 93 หรือประมาณ 20.34 ล้านตันข้าวเปลือก ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวมากกว่าผลผลิตข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมดในปี 2562 ที่มีปริมาณ 18.8 ล้านตันข้าวเปลือก แต่ด้วยผลกระทบจากภัยพิบัติพายุไต้ฝุ่นหลายลูกในช่วงที่ผ่านมาได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวในบางพื้นที่ ทำให้ต้องลดเป้าหมายการผลิตข้าวลงเหลือประมาณร้อยละ 90 อย่างไรก็ดี ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่าการเพาะปลูกข้าวของฟิลิปปินส์ยังคงดำเนินไปได้ด้วยดี โดยในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปีนี้ ผลผลิตข้าวมีปริมาณสูงถึง 11.9 ล้านตันข้าวเปลือกซึ่งสูงกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ แต่ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีนี้ พายุไต้ฝุ่นได้ส่งผลกระทบต่อจังหวัดที่ผลิตข้าวรายใหญ่ของประเทศ โดยภัยพิบัติจากพายุไต้ฝุ่นล่าสุด (พายุไต้ฝุ่นหวามก้อ) ทำให้ข้าวเปลือกได้รับความเสียหายไปประมาณ 322,041 เมตริกตัน ซึ่งเทียบเท่ากับปริมาณข้าวในการบริโภคจำนวน 8 วัน อย่างไรก็ดี นาย Andrew Villacorta ผู้ช่วยเลขาธิการของ DA National Rice Program (NRP) ได้คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวในไตรมาสที่ 4 ของปีนี้ จะยังคงมีปริมาณสูงอยู่ที่ 7.42 ล้านตันข้าวเปลือก ซึ่งจะทำให้ผลผลิตข้าวรวมของปีนี้อยู่ที่ 19.32 ล้านตันข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 จากปี 2562 ทั้งนี้ สำหรับสถานการณ์ปริมาณสต็อกข้าวในปัจจุบันของฟิลิปปินส์พบว่ามีปริมาณเทียบเท่ากับปริมาณการบริโภคข้าวจำนวน 88 วัน หรือเพียงพอสำหรับความต้องการข้าวของประเทศประมาณ 3 เดือน

นโยบายภาครัฐ
 เศรษฐกิจการลงทุน
 แนวโน้มการตลาด
 รายงานสินค้าและบริการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์กล่าวเพิ่มเติมว่า การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับการเพาะปลูกข้าวของประเทศ โดยกระทรวงเกษตรจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 1 หมื่นล้านเปโซทุกปี ภายใต้กองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Rice Competitiveness Enhancement Fund: RCEF) ที่ได้จากการจัดเก็บภาษีนำเข้าข้าว รวมทั้งจะได้รับการจัดสรรงบประมาณอีก 1.5 หมื่นล้านเปโซ จากโครงการข้าวแห่งชาติ (The National Rice Program) เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมข้าวของประเทศ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรคาดการณ์ว่า ในช่วง 2 ไตรมาสแรกของปี 2564 ผลผลิตข้าวจะสามารถแตะระดับ 9.02 ล้านตัน จากพื้นที่เพาะปลูกรวม 1.149 ล้านเฮกตาร์ทั่วประเทศ สำหรับผลผลิตทั้งปี 2564 คาดการณ์เบื้องต้นว่าจะมีผลผลิตรวม 20.48 ล้านตันข้าวเปลือก

ที่มา: หนังสือพิมพ์ The Philippine Star วันที่ 21 ธันวาคม 2563

ผลกระทบ

- ข้าวถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญชนิดหนึ่งของฟิลิปปินส์ เนื่องจากเป็นพืชอาหารหลักพื้นฐานของประเทศ และมีสัดส่วนคิดเป็นประมาณร้อยละ 20 ของมูลค่ารวมของสินค้าเกษตรทั้งหมดของฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ แม้ว่าฟิลิปปินส์จะสามารถเพาะปลูกข้าวเพื่อการบริโภคภายในประเทศได้ แต่ก็ไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการ โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์หลายยุคหลายสมัยพยายามที่จะตั้งเป้าการผลิตข้าวให้เพียงพอกับความต้องการใช้แบบ 100% เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ โดยเฉพาะในปี 2552 ได้มีการเปิดตัวนโยบายและแผนดำเนินงาน Rice Self-Sufficiency อย่างเป็นทางการ และต่อมาได้ถูกเปลี่ยนชื่อไปในหลายรูปแบบ เช่น Agri-Pinoy Food Staple Self-Sufficiency Program แต่ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การเพิ่มผลผลิตข้าวให้เพียงพอกับความต้องการใช้ ลดการพึ่งพาการนำเข้าข้าว รวมทั้งป้องกันการเกิดวิกฤตอาหาร (Food Crisis) ที่เคยเกิดขึ้นในปี 2551 ซึ่งทำให้ชาวฟิลิปปินส์ต้องแย่งกันเข้าคิวเพื่อซื้อข้าวจากรัฐบาล เนื่องจากในปีดังกล่าวราคาอาหารโลกพุ่งขึ้นอย่างมาก จนกลายเป็นปัญหาใหญ่และก่อให้เกิดวิกฤตอาหารโลกโดยสาเหตุหลักเกิดจากความไม่สมดุลระหว่างผลผลิตและความต้องการใช้ อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบัน ความพยายามของรัฐบาลฟิลิปปินส์ในการเพิ่มผลผลิตข้าวให้พอเพียงกับความต้องการในประเทศก็ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ และฟิลิปปินส์ยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าข้าวในอันดับต้นของโลก รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มปริมาณนำเข้ามากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ในช่วงที่ผ่านมา ฟิลิปปินส์ต้องประสบกับปัญหาราคาข้าวในท้องตลาดปรับตัวสูงขึ้นมากและมีราคาแพงกว่าประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ในเอเชีย ทำให้ส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยของประเทศ โดยค่าใช้จ่ายในสินค้าข้าวที่เป็นอาหารหลักของครัวเรือนพบว่าคิดเป็นสัดส่วนสูงถึง

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ

ร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายด้านอาหารของผู้มีรายได้น้อย ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องตัดสินใจยกเลิกนโยบายการจำกัดการนำเข้าข้าวข้าวเชิงปริมาณ (Quantitative Restrictions) และหันมาเปิดเสรีนำเข้าข้าว (Rice Tariffication Bill Rice) แทน เมื่อเดือนมีนาคม 2562 เพื่อลดภาวะเงินเฟ้อและทำให้ราคาข้าวลดต่ำลง ซึ่งตั้งแต่การเปิดเสรีนำเข้าข้าว ก็พบว่าแนวโน้มราคาข้าวของผู้บริโภคลดลง เนื่องจากข้าวนำเข้ามีราคาถูก นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้บริโภคชาวฟิลิปปินส์มีความชื่นชอบข้าวนำเข้ามากกว่าผลผลิตข้าวในท้องถิ่นด้วย

- ความพยายามของฟิลิปปินส์ที่จะผลิตข้าวให้เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากมีปัจจัย/อุปสรรคสำคัญหลายประการ ได้แก่ (1) ภูมิประเทศของฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่เป็นภูเขาประกอบด้วยเกาะเล็กๆ หลายเกาะ ทำให้มีพื้นที่ราบลุ่มน้อยไม่เหมาะต่อการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าว (2) ฟิลิปปินส์ตั้งอยู่ในบริเวณแนววงแหวนแห่งไฟ (Ring of Fire) ทำให้ต้องประสบภัยพิบัติทั้งแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด และพายุไต้ฝุ่นบ่อยครั้งในแต่ละปี ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร (3) การขาดแคลนการวิจัยและพัฒนาที่ยั่งยืน เทคโนโลยีการเกษตรยังล้าสมัย ผลผลิตต่อไร่ต่ำและต้นทุนการผลิตสูง โดยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนที่เป็นผู้ผลิตข้าวสำคัญ เช่น เวียดนามและไทย มีผลผลิตข้าวเฉลี่ย 5 – 8 ตันต่อเฮกตาร์ และมีต้นทุนการผลิตประมาณ 5 – 9 เปโซต่อกิโลกรัม ในขณะที่ฟิลิปปินส์มีผลผลิตข้าวเฉลี่ยเพียง 3 – 6 ตันต่อเฮกตาร์ และมีต้นทุนการผลิตสูงถึง 11 – 14 เปโซต่อกิโลกรัม (4) การเปลี่ยนแปลงของประชากรในแรงงานภาคเกษตร โดย Agricultural Training Institute ได้คาดว่าฟิลิปปินส์จะเผชิญกับภาวะขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรในอีก 15 ปี ข้างหน้า เนื่องจากปัญหาเกษตรกรที่เริ่มมีอายุมากขึ้น (5) ปัจจัยอื่นๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และการขยายตัวของจำนวนประชากรชาวฟิลิปปินส์เพิ่มมากขึ้นทุกปี เป็นต้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวเป็นปัจจัยที่คุกคามต่อความมั่นคงทางอาหารและทำให้ฟิลิปปินส์ไม่สามารถประสบความสำเร็จในนโยบายพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสะท้อนได้จากข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติฟิลิปปินส์ (PSA) ที่ระบุว่าในปี 2562 ฟิลิปปินส์ตั้งเป้าหมายการผลิตข้าวไว้ที่ร้อยละ 93 แต่สามารถผลิตข้าวได้เพียงร้อยละ 79.8 และปริมาณการผลิตยังลดลงจากปี 2561 ที่มีผลผลิตข้าวอยู่ที่ร้อยละ 86.2 ด้วย

- ฟิลิปปินส์ถือเป็นตลาดข้าวที่สำคัญของไทยด้วยจำนวนประชากรขนาดใหญ่และยังจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวในปริมาณมากแม้ว่าจะพยายามใช้นโยบาย Rice Self-sufficiency อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ฟิลิปปินส์เปิดเสรีนำเข้าข้าว ไทยยังไม่สามารถช่วงชิงโอกาสในการขยายตลาดข้าวในฟิลิปปินส์ได้ เนื่องจากราคาข้าวไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งมาก และตลาดข้าวฟิลิปปินส์ถือว่ามีความอ่อนไหวต่อราคาสูง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นชนชั้นแรงงานมีรายได้น้อยค่อนข้างต่ำทำให้ราคาเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อ โดยปัจจุบันข้าวเวียดนามซึ่งมีราคาถูกสามารถครองส่วนแบ่งตลาดข้าวนำเข้าในฟิลิปปินส์กว่าร้อยละ 80 ในขณะที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3 - 4 ดังนั้น ในการทวงคืนส่วนแบ่งตลาดข้าว ไทยจำเป็นต้องเร่งปรับแผนการผลิตข้าวไทยให้มีผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น เพื่อลดต้นทุนและเร่งส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์ข้าวให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อตอบโจทย์ให้ตรงกับความต้องการตลาด

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา/ 29 ธันวาคม 2563

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ